

**Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Факультет фізичного виховання
Кафедра медико-біологічних основ охорони життя та цивільного захисту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Набока
_____

О.Г. Набока

«29» червня 2023 р.

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАТЬ

підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

за освітньо-професійною програмою 014.09 Середня освіта (інформатика)

мова навчання

Українська

Розробники:

Буров Ю.В. – старший викладач кафедри медико-біологічних основ охорони життя та цивільного захисту ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Мусхаріна Ю.Ю. – к.п.н., доцент кафедри медико-біологічних основ охорони життя та цивільного захисту ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Макаренко А.В. – к.п.н., доцент кафедри медико-біологічних основ охорони життя та цивільного захисту ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Яковенко В.Г. – доцент кафедри медико-біологічних основ охорони життя та ЦЗ ДВНЗ «ДДПУ», кандидат медичних наук, доцент.

Другова А.С. – завідувача інфекційним відділенням КНП «Обласна дитяча лікарня» м. Слов'янськ, лікар Вищої категорії з дитячих інфекцій та Вищої категорії з педіатрії.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри медико-біологічних основ охорони життя та цивільного захисту

Протокол № 12 від «23» червня 2023 р.

Завідувач кафедри Ю.Ю. Мусхаріна

Погоджено групою забезпечення спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Керівник групи забезпечення А. В. Стьопкін

Затверджено та рекомендовано до впровадження вченою радою

Державного вищого навчального закладу

«Донбаський державний педагогічний університет»

«29» червня 2023р., протокол № 9

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 90	Рік підготовки:	
	1-й	-
	Семестр	
	1-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 2,6 самостійної роботи студента – 2,3	Лекції	
	24 год.	-
	Практичні	
	24 год.	-
	Самостійна робота	
	42 год.	-
Вид контролю: залік		

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи медичних знань» є формування особистості вчителя, озброєного знаннями та вміннями, які необхідні для забезпечення збереження здоров'я та життя людини, набуття необхідного мінімуму знань про причини, ознаки, перебіг хвороб та невідкладних станів, про способи надання долікарської медичної допомоги і застосування їх у будь-яких умовах, про роль профілактичних заходів у попередженні розвитку патологій; засвоєння здобувачами новітніх теорій і методів з захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах НС мирного та воєнного часу.

**2. Матриця компетентностей, програмних результатів навчання,
результатів навчання, методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни
«Основи медичних знань»**

Компетентності, які формуються з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Програмні результати навчання з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Методи навчання	Методи контролю
<p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої та фахової передвищої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметних спеціальностей, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої та фахової передвищої освіти.</p> <p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати</p>	<p>РН 6. Називає і пояснює принципи проєктування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками, <i>уміє надавати</i> домедичну допомогу учасникам освітнього процесу.</p>	<p>Інтерактивні методи. Самостійне проведення практичних занять здобувачами. Використання фрагментів ситуативної гри. Розв'язування фізіологічних задач. Складання тестів контролю знань, умінь і навичок здобувачами з заданої теми тощо.</p>	<p>Перевірка конспектів, контрольних і самостійних робіт за темами, тестування, практична перевірка, рейтинговий контроль, взаємоконтроль (взаємооцінка), захист рефератів, презентацій. Залік.</p>

за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).

ЗК 6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, застосування соціальних навичок (т.з. softskills) у професійній діяльності.

СК 1 Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

СК 7 Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язберезувальних технологій під час освітнього процесу

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	зокрема			Усього	зокрема		
		лек.	пр.	с. р.		лек.	пр.	с. р.
Тема 1. Перша медична допомога в загрозованих для життя станах, що виникають при захворюваннях внутрішніх органів, інфекційних хворобах.	17	8	4	5	-	-	-	-
Тема 2. Перша медична допомога в загрозованих для життя станах при травмах та нещасних випадках	44	10	14	20	-	-	-	-
Тема 3. Особливості надання першої допомоги у разі військових дій	29	6	6	17	-	-	-	-
Усього годин	90	24	24	42	-	-	-	-

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Предмет і задачі медичної підготовки. Значення курсу основ медичних знань для педагогічних працівників у галузі математичних дисциплін. Загальний план будови, росту і розвитку організму людини	2	-
2	Інфекційні дитячі хвороби та їх попередження.	2	-
3	Захворювання органів дихальної системи: класифікація, симптоми, ускладнення, перша допомога.	2	-
4	Основні захворювання органів серцево-судинної системи: ознаки, профілактика.	2	-
5	Основні захворювання органів черевної порожнини, невідкладні стани та перша медична допомога.	2	-
6	ЧМТ, класифікація, симптоми, перша медична допомога.	2	-
7	Зупинка дихання та кровообігу. СЛР.	2	-

8	Рани. Класифікація, ознаки. Раньові ускладнення. ГХРІ. Кровотечі. Види. Перша допомога.	2	-
9	Травми кінцівок. Симптоми, діагностика, перша допомога. Особливості надання першої долікарської допомоги при МВТ.	2	-
10	Вплив високих та низьких температур на організм людини.	2	-
11	Дії населення у надзвичайних ситуаціях мирного та воєнного часу.	2	-
12	Оцінка інженерної обстановки та соціально-економічних наслідків НС. Інженерний захист населення. Класифікація ЗС. Система оповіщення населення.	2	-
	Разом	24	-

4.2. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Захворювання органів дихальної системи: невідкладні стани та перша медична допомога	2	-
2	Основні захворювання серцево-судинної системи: невідкладні стани та перша медична допомога.	2	-
3	Травми, їх ускладнення. Кровотеча у дітей та дорослих.	2	-
4	Перша медична допомога при зупинці дихання та кровообігу.	2	-
5	Транспортна іммобілізація і десмургія.	2	-
6	Перша медична допомога при пораненнях.	2	-
7	Перша медична допомога при травмах кінцівок.	2	-
8	Перша медична допомога при впливі на організм високих і низьких температур, електричного струму.	2	-
9	Перша медична допомога при травмах голови, грудної клітини, хребта, спинного мозку та живота.	2	-
10	Перша медична допомога при ДТП.	2	-
11	Дії населення у разі обстрілу. Дії населення у разі при знаходженні вибухових предметів.	2	-

12	Перша медична допомога при застосуванні ядерної, хімічної та біологічної зброї	2	-
	Разом	24	-

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1.	Основні патологічні процеси в організмі	5	-
2.	Органи дихання: клінічна картина, методи дослідження, лікування.	10	-
3.	Серцево-судинна система: клінічна картина, методи дослідження, лікування.	10	-
4.	Порядок дій і правила поведінки у разі радіоактивного, хімічного та біологічного ураження.	5	-
5.	Термінальні стани.	10	-
6.	Асептика, антисептика, дезінфекція та стерилізація. Методи. Задачі.	2	-
	Разом	42	-

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Результати навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни визначаються у балах, що виставляються згідно з критеріями оцінювання, затвердженими в ДДПУ, а саме за 100-бальною шкалою та національною п'ятибальною шкалою для заліків «зараховано», «незараховано»).

Навчальна дисципліна оцінюється максимальною оцінкою у 100 балів.

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
	для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт	для заліків
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

Критерії оцінювання заліку:

– на оцінку *«зараховано» (60-100 балів)* заслуговує здобувач вищої освіти, який за час відвідування лекційних, практичних та/або лабораторних занять й за виконану самостійну роботу отримав зазначену кількість балів протягом семестру;

– оцінка *«не зараховано» (0-59 балів)* виставляється здобувачеві вищої освіти, який за час відвідування лекційних, практичних та/або лабораторних занять й за виконану самостійну роботу не набрав 60 балів упродовж семестру, він має прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за лекції здійснюється за такими критеріями: присутність здобувача на лекції, складання її конспекту та активна участь у перебігу лекції.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих під час практичного заняття здійснюється за такими критеріями:

– під час опитувань – за повну й ґрунтовну відповідь на сформульоване запитання з теми заняття;

– під час тестування – за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття;

– у процесі виконання ситуаційних вправ і завдань – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; за знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні; за володіння формулами й математичними методами, необхідними для виконання завдання; за отриманий правильний результат.

Оцінювання рефератів, доповідей, есе, презентацій тощо за визначеними темами здійснюється відповідно до таких критеріїв:

– за повноту та використання сучасних концепцій і джерел інформації (крім лекційного конспекту, має бути ще не менше трьох джерел інформації);

– за оформлення роботи згідно з вимогами і наявність посилань на використану літературу та джерела;

– за наявність змістовних висновків;

– за глибокі знання навчального матеріалу, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах.

У разі виявлення невідповідності результатів навчання окремим критеріям із тієї чи тієї форми контролю знань кількість балів, яка виставляється здобувачу, може бути знижена:

– за неповну відповідь;

– за кожен неправильну відповідь;

– за невчасне виконання завдання;

– за недостовірність поданої інформації;

– за недостатнє розкриття теми;

– за відсутність посилань на літературні джерела.

Результати поточних контролів рівня знань здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання (у вигляді певної кількості отриманих балів) обов'язково доводяться викладачем наприкінці кожного заняття до їхнього відома, виставляються в Журнал обліку роботи академічної групи та є підставою для одержання допуску до підсумкового контролю.

Оцінювання результатів навчання у формі семестрового заліку проводиться по закінченні вивчення навчальної дисципліни, зазвичай, на останньому практичному та/або лабораторному занятті або в період до початку екзаменаційної сесії відповідно до графіка освітнього процесу.

На останньому аудиторному занятті викладач зобов'язаний оголосити здобувачам вищої освіти відкрито (у присутності групи) накопичені ними бали поточного оцінювання з навчальної дисципліни, отримані під час лекційних, практичних та/або лабораторних занять та за виконану самостійну роботу. Залік, як форма контролю, передбачає зарахування здобувачеві балів, накопичених за результатами поточного оцінювання з навчальної дисципліни (за наявності у здобувача не менше 60 балів за поточну роботу – без додаткового опитування) й не вимагає обов'язкової присутності здобувача вищої освіти.

Здобувач має право (за бажанням) підвищити власний результат оцінювання в балах з навчальної дисципліни, де формою контролю є залік, шляхом виконання завдань самостійної роботи, але не пізніше ніж до початку екзаменаційної сесії.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Діагностика результатів навчання включає диференційований та об'єктивний облік результатів освітньої діяльності здобувачів і включає наступні блоки:

– контроль засвоєння теоретичних знань (усне опитування, обговорення проблемних питань, розв'язання ситуаційних завдань, виконання аудиторних та позааудиторних робіт тощо на практичних заняттях);

- перевірка рефератів, тестів, презентацій,
- підсумковий контроль: залік

7. Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна

1. Антонова О.І. Основи медичних знань. Навчальний посібник. Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2018. 126 с. (не перевидавалось)
2. Будзин В., Гузій О. Основи медичних знань. Навчальний посібник. Львів: ЛДУФК, 2018. 48 с. (не перевидавалось)
3. Тарасюк В.С., Матвійчук М.В., Паламар В.В. Медицина надзвичайних ситуацій. Організація надання першої медичної допомоги. Київ: ВСВ «МЕДИЦИНА», 2018. 528 с. (не перевидавалось)

4. Ткачук А.І., Пуляк О.В. Цивільний захист. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр». Перевид., доповн. та перероб. Кропивницький: ПП «Центр оперативної поліграфії «Авангард», 2018. 144 с. (не перевидавалось)

5. Цивільний захист / уклад. О.І. Запорожець, В.О. Михайлюк, Б.Д. Халмурадов та ін. К.: «Центр учбової літератури», 2018. 264 с. (не перевидавалось)

6. 3. Кудін С.Ф., Савонова О.В., Козерук Ю.В. Дитячі інфекційні хвороби. Навч.-метод. посіб. для викладачів основ медичних знань, основ педіатрії, вчителів основ здоров'я, студентів вищих навчальних закладів. Чернігів: Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка, 2018. 90 с. (не перевидавалось)

7. Плахтій П.Д., Макаренко А.В., Гутарєва Н.В., Соколенко Л.С. Долікарська допомога та основи захисту населення в надзвичайних ситуаціях: підручник. Кам'янець-Подільський : ТОВ « Друкарня Рута», 2018. 340с. (не перевидавалось)

8. Гутарєва Н.В., Макаренко А.В., Мусхаріна Ю.Ю. Актуальні аспекти медичних знань. Актуальні аспекти медичних знань: підручник. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 309 с.

Допоміжна

1. Васюхін М.І., Касім А.М., Бень А.П. Концепція та алгоритми створення системи виявлення та протидії надзвичайним ситуаціям на території особливо важливих об'єктів у реальному часі. Науковий вісник Херсонської державної морської академії. 2019. № 2.

2. Кудін С.Ф., Савонова О.В., Козерук Ю.В. Інфекційні хвороби, які набули соціального значення. Навч.-метод. посіб. для студентів і викладачів вищих педагогіч. навч. закладів. Чернігів: Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка, 2018. 80 с. (не перевидавалось)

3. Макаренко А.В., Гутарєва Н.В. Перша медична допомога в загрозованих для життя станах: методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Основи медичних знань та цивільний захист». Слов'янськ: Вид-во Б.І. Моторін, 2019. 28 с.

4. Макаренко А.В., Гутарєва Н.В. Домедична допомога при пораненнях і кровотечах: методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Основи медичних знань та цивільний захист». Слов'янськ: Вид-во Б.І.Моторін, 2021. 25 с.

5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту» від 27.09.2018 р. № 733.

6. Макаренко А.В., Гутарєва Н.В. Фізіологічне обґрунтування функціональних процесів окремих органів і систем: навч.-метод. посібн. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. - 195 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. URL: <http://www.dsns.gov.ua>

2. Міністерство екології та природних ресурсів України. URL: <http://www.menr.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Американського вулканічного товариства. URL: <http://vulcan.wr.usgs.gov/> (англійською мовою)

4. Північноатлантичний альянс (НАТО). URL: <http://www.nato.int/>

5. Постійне представництво України при ООН. URL: <http://www.uamission.org/>

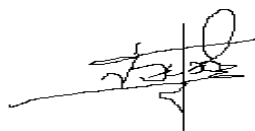
6. Рада національної безпеки і оборони України. URL: <http://www.rainbow.gov.ua/>

7. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України. URL: <http://erriu.ukrtel.net/index.html>

9. Посилання на дистанційний курс

<http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=294>

Буров Ю.В. - старший викладач кафедри медико-біологічних основ охорони життя та цивільного захисту ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

РПНД перевірена.
Методист НМВ
Коркішко О.Г.

